

Bæredygtighedsplanen: En ny strategi for de sociale indsatser i fremtidens Aarhus

Aarhus skal være en god by for alle. Sådan lyder vores vision, både når vi taler om det Aarhus, vi vil have i dag, og det Aarhus vi vil skabe for fremtiden.

Det er en formulering, der vækker ambitiøse tanker om vækst og udvikling, fællesskab, mangfoldighed og nyskabelse. Og på en lang række områder går det i den rigtige retning; Aarhus vokser, og det samme gør alt det bedste i byen; Succesfulde virksomheder, internationale kulturbegivenheder, prisvindende arkitektur, førende uddannelsesinstitutioner og nye dygtige borgere finder i stigende grad et hjem i vores by.

Derfor siger vi med stolthed, at Aarhus er en god by. Men det er stadig ikke alle i byen, der har det godt. For det er ikke kun antallet af turister, priser og arbejdspladser, der er vokset. Også antallet af hjemløse er vokset. Det samme er antallet af borgere med sindslidelse eller alvorlige fysiske eller kognitive handicap. For mange skoleelever har i dag for højt fravær, og mange unge mennesker har så ondt i livet, at de helt mister grebet om det og om deres nærmeste.

Der er med andre ord alt for mange børn, unge og voksne aarhusianere, der ikke trives. Som savner gode fællesskaber og nære relationer, og som ikke lykkes med at få en uddannelse eller et arbejde. For dem giver vores flotte vision kun ringe mening, for selv ikke den bedste by er god for dem, der for alvor har ondt i livet.

Derfor handler vores vision for Aarhus om andet og mere end de spændende begivenheder og muligheder, byen kan tilbyde. Den handler i høj grad også om den hjælp og støtte, vi giver til de medborgere iblandt os, som har brug for en håndsrækning for at kunne nyde godt af alt det gode.

I de senere år har vi set, at behovet for den hjælp er vokset støt – og på mange områder endda mere end vores succeser. Det vidner om, at vækst og udvikling ikke blot fører til succes og gevinst, men også bringer nye problemer med sig. Hvis Aarhus i fremtiden skal være en god by for alle, skal vi have vendt den udvikling rundt.

Det økonomiske pres fylder meget i debatten om socialpolitikken, og penge er naturligvis en afgørende faktor. Men det er ikke nok blot at løfte den økonomiske ramme for de indsatser, vi allerede har. For sandheden er, at vores opgaver på det sociale område ikke kun vokser i omfang og antal, men også i kompleksitet – og at helt nye opgaver kommer til, med nye problemstillinger, der skal løses.

Skal vi løse disse udfordringer, har vi brug for nye redskaber og nye metoder. Derfor igangsætter jeg nu en inddragelsesproces for udarbejdelse af planen for faglig og økonomisk bæredygtighed frem mod 2030. Planen indeholder en række markante initiativer, der kan være med til at bryde den negative udvikling og forbedre effekten af vores indsatser i de kommende år. Planen forelægges Byrådet ultimo 2020.

De to grundtanker

Vi har allerede taget første spadestik til, hvad planen kan indeholde. De mange konkrete initiativer er nærmere beskrevet nedenfor, og vi vil tale meget mere om dem i den kommende tid. Men de har rod i to grundlæggende tanker om, hvordan fremtidens sociale indsatser kan og skal være bedre end dem, vi har i dag.

Den første grundtanke er et målrettet og forstærket fokus på forebyggelse og tidlig indsats som en strategi til at vende udviklingen. Det er ikke ambitiøst nok, blot at kunne tage sig af flere, når et stigende antal borgere får hårdt brug for hjælp og støtte. Vi skal i stedet koncentrere vores indsatser om at sikre, at færre fremover får problemer og kommer helt derud, hvor kampen tilbage bliver lang og hård. En bedre by for alle må være én, der står klar til at støtte, når man vakler eller mister fodfæstet – i stedet for først at række hånden ud, når man har slået hovedet i jorden. Det opnår vi ved at tilbyde tidligere, hurtigere og mere lettilgængelig hjælp til dem, der har begyndende problemer.

Betydningen af forebyggelse og tidlig indsats gælder især blandt udsatte børn og unge. Det gælder eksempelvis blandt de mange børn i Aarhus, der ikke har et alderssvarende sprog ved skolestart, eller som har et alarmerende højt fravær og i en tidlig alder bliver hægtet af læringsfællesskaberne. Og det gælder i høj grad de socialt udsatte unge, der alt for ofte vokser op og bliver socialt udsatte voksne uden fællesskaber og beskæftigelse og med svære sundhedsproblemer. Sociale problemer i barndommen og ungdommen har langvarige, menneskelige konsekvenser, og her skal vi i langt højere grad sætte forebyggende og tidligt ind.

Den anden grundtanke drejer sig om udviklingen af mere tværgående og sammenhængende løsninger på problemer, der bliver stadigt mere komplekse. For mange socialt udsatte er det sådan, at ét problem sjældent står alene – sygdom, misbrug, arbejdsløshed og økonomisk sårbarhed går ofte hånd i hånd, og derfor er den bedste hjælp dén, der tager udgangspunkt i helheden og kan se – og tage højde for – problemerne i en sammenhæng.

Det gælder ikke mindst for den stigende andel af vores borgere, der har behov for mere omfattende og specialiseret hjælp. Vi ser det blandt andet i socialpsykiatrien, hvor vi i kommunen får til opgave at tage os af borgere med stadigt mere alvorlige sindslidelser. Vi oplever også behovet for mere skræddersyede og specialiserede tilbud til både voksne og børn med enten fysiske eller kognitive handicap.

For dem kalder komplekse udfordringer i høj grad på sammensatte løsninger, der koordinerer mulighederne for støtte, uddannelse, hjælpemidler, sociale fællesskaber, boformer og jobmuligheder. Derfor skal vi blive langt bedre til at tænke på tværs af ekspertiser, fagområder, myndigheder og indsatser, så vi kan sætte ind med koordinerede sundhedsfaglige, socialpædagogiske og beskæftigelsesrettede tiltag.

Fem temaer i bæredygtighedsplanen

Vi har identificerede fem temaer, der særligt tegner fremtiden for det specialiserede socialområde.

De fem temaer omhandler:

1. Bedre hverdag for børn med særlige behov
2. Flere unge i job og uddannelse
3. Bedre hverdag for aarhusianere med psykisk sygdom
4. Flere hjemløse i egen bolig
5. Bedre hverdag for voksne med handicap.

Til sammen dækker de fem temaer over de brændpunkter, hvor udviklingen på det sociale område går hurtigst, og hvor vores udfordringer med stigende efterspørgsel og kompleksitet er størst. Det er med andre ord inden for disse temaer, at slaget for alvor skal slås i de kommende år, og hvor der er størst potentiale i at sætte ind med mere forebyggende og tværgående indsatser.

Derfor åbner Bæredygtighedsplanen for flere spor inden for hvert tema, der hver beskriver konkrete muligheder for at gøre netop dette ved hjælp af nye tiltag og metoder. Og det er her, at inddragelsesprocessen bliver særlig vigtig.

Dialog og inddragelse

Det er byrådets vision, at Aarhus skal være en by, hvor vi hele tiden gentænker mulighederne for at udvikle byen i fællesskab og på den måde sammen skaber rammerne for det gode liv. Det er vores ambition, at Bæredygtighedsplanen kan blive et stærkt og fælles udspil til, hvordan vi gentænker og udvikler de sociale indsatser i Aarhus, så vi i fremtiden kan leve op til vores ambition om ikke blot at være en god by for alle aarhusianere, men at alle aarhusianere – også de udsatte og sårbare – kan have et godt liv.

På "sammenomaarhus.dk" inviterer vi til dialog om initiativerne, og ikke mindst til at komme med supplerende forslag og idéer til tiltag og redskaber, der kan bidrage til arbejdet med at nytænke socialpolitikken